

Vraag	Antwoord	Scores

Tekst 1

1 maximumscore 1

polysyndeton

2 maximumscore 2

- a. fictilibus (regel 668) 1
- b. De (ironisch / niet letterlijk bedoelde) woorden eodem argento benadrukken dat Philemon en Baucis juist geen zilver / geen dure bezittingen / alleen maar eenvoudige bezittingen hebben / benadrukken dat Philemon en Baucis hun gasten het beste bieden wat ze hebben / hun aardewerk als zilver behandelen 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

3 maximumscore 1

De (Carische/gedroogde) vijgen zijn gemengd met de (rimpelige/gedroogde) dadels, net zoals carica tussen rugosis en palmis in staat / net zoals mixta carica en rugosis palmis door elkaar staan.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

4 maximumscore 1

Philemon en Baucis hebben weinig bezittingen, maar zijn erg gastvrij.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

5 maximumscore 1

Voorbeelden van een goed antwoord zijn:

- dat hun gasten goden waren
- dat de maaltijd onvoldoende was geweest
- dat zijzelf iets verkeerd gedaan hadden

Vraag	Antwoord	Scores
6	maximumscore 1 Met custodia (regel 684) wordt bewaker bedoeld. <i>Opmerking</i> <i>Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
7	maximumscore 1 celer, tardos (regel 686) <i>Opmerking</i> <i>Alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
8	maximumscore 1 De goden/gasten zijn niet ontvangen (door de mensen in dit gebied). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
9	maximumscore 2 • a. poenas (regel 689) • b. mersa palude (cetera) (regel 696-697)	1 1
10	maximumscore 2 • a. luet (regel 689) is een futurum • b. Modo (regel 691) <i>Opmerking</i> <i>Bij a. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	1 1
11	maximumscore 2 • a. <code>-- -- -- ~~ ~~ --</code> • b. De spondeeën (aan het begin van de regel) verbeelden de moeizame tocht (van de oudjes bergop) Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
12	maximumscore 3 • a. Het verhaal over Philemon en Baucis toont aan dat de goden wel degelijk (zo) machtig zijn (dat ze gedaanteveranderingen teweeg kunnen brengen) • b. Het huisje van Philemon en Baucis wordt in een tempel veranderd • Philemon en Baucis worden in bomen veranderd Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
13	maximumscore 3 • a. Ovidius beschrijft (in de <i>Metamorphoses</i>) de (wereld)geschiedenis (vanaf het ontstaan van de wereld) tot aan Augustus' tijd / zijn eigen tijd Of woorden van overeenkomstige strekking. • b. Ovidius schreef (net als de Alexandrijnse dichters vanaf de derde eeuw voor Christus) voor een ontwikkeld/deskundig publiek / was een poeta doctus / had (net als de Alexandrijnse dichters vanaf de derde eeuw voor Christus) aandacht voor menselijke emoties / psychologische factoren Of woorden van overeenkomstige strekking. • c. Beschrijvingen van (een of twee gebeurtenissen waarin sprake is van) twee van bijvoorbeeld de volgende deugden: – huwelijkstrouw – eerbied voor de (traditionele) goden – gastvrijheid – soberheid	1 1 1
	<i>Opmerkingen</i> – Bij c. alleen een scorepunt toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn. – Bij c. niet fout rekenen wanneer als een van de aspecten het negatieve voorbeeld van de streekgenoten van Philemon en Baucis beschreven is.	

Tekst 2

- 14 **maximumscore 1**
(zijn/mijn) gedichten/dichtkunst
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 15 **maximumscore 1**
vitiosa (regel 61)
- 16 **maximumscore 1**
levis causa (regel 66)
- 17 **maximumscore 2**
- a. $\overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} | \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} | \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} | \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} | \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-} | \overset{\sim}{-} \overset{\sim}{-}$ 1
 - b. (Het woord prima congrueert) met iuventa. De a van prima is lang en prima kan daarom niet bij Filia horen (waarvan de a kort is) / De a van prima is lang en prima is dus een ablativus en hoort bij de ablativus iuventa 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
18	maximumscore 1 zes personen	
19	maximumscore 4 • a. exulis (regel 74) • b. fugae (regel 90) • c. errorem (regel 90) • d. principis (regel 98)	1 1 1 1
20	maximumscore 1 Hij noemt zichzelf tegelijkertijd gelukkig en ongelukkig (en dat lijkt tegenstrijdig). Of woorden van overeenkomstige strekking. <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Hij is blij met de dood van zijn ouders.'</i>	
21	maximumscore 1 umbra (regel 86) / umbrae (regel 87)	
22	maximumscore 1 liegen/zwijgen over de reden van zijn verbanning Of woorden van overeenkomstige strekking.	
23	maximumscore 2 • a. (de schimmen van) zijn ouders • b. (zijn) lezers Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
24	maximumscore 1 eques	
25	maximumscore 1 personificatie <i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'metonymia'.</i>	

Vraag	Antwoord	Scores

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 26

26 **maximumscore 2**

Ubi est quae cura mei prior esse solebat?

Waar is jouw liefde voor mij die er vroeger gewoonlijk/altijd was

Niet fout rekenen: Waar is jouw liefde die er vroeger gewoonlijk/altijd voor mij was / Waar is jouw vroegere liefde voor mij die er gewoonlijk/altijd was

Kolon 27

27 **maximumscore 2**

Iam potes Alcyone securus abesse relicta?

Kun je nu/al onbezorgd afwezig / ver weg zijn nadat/hoewel/terwijl Alcyone achtergelaten is / nadat/terwijl je Alcyone achtergelaten hebt / na/met achterlating van Alcyone

Niet fout rekenen: **Alcyone abesse relicta** gescheiden zijn van de achtergelaten Alcyone

Niet fout rekenen: **Alcyone relicta** terwijl Alcyone achtergelaten wordt / terwijl je Alcyone achterlaat

Kolon 28

28 **maximumscore 1**

Iam via longa placet?

Behaagt een lange reis (jou) nu/al

Niet fout rekenen: **via** weg

Kolon 29

29 **maximumscore 2**

Iam sum tibi carior absens?

Ben ik jou nu/al dierbaarder (terwijl ik) ver weg / afwezig (ben)

absens terwijl jij ver weg / afwezig bent

0

De woorden 'At, puto, per terras iter est,' zijn voorvertaald.

Kolon 30

30 **maximumscore 1**

tantumque dolebo,

en in dat geval zal ik alleen maar droevig zijn

Niet fout rekenen: **dolebo** met onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 31 31 maximumscore 1	non etiam metuam, (en) zal ik / ik zal niet ook nog bang zijn Niet fout rekenen: metuam met onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald metuam laat/moge ik bang zijn	0
Kolon 32 32 maximumscore 1	curaeque timore carebunt. (en) mijn verdriet zal vrij zijn van angst/bezorgdheid / zal geen angst/bezorgdheid hebben Niet fout rekenen: carebunt met onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald	
Kolon 33 33 maximumscore 2	Aequora me terrent et ponti tristis imago: Golven / De golven maken mij bang en het droevige beeld van de (volle) zee (maakt mij bang) Niet fout rekenen: tristis verbonden met ponti	
Kolon 34 34 maximumscore 2	et laceras nuper tabulas in litore vidi ik heb zowel onlangs / én ik heb onlangs uiteengereten planken op het strand gezien Niet fout rekenen wanneer et onvertaald gelaten is	
Kolon 35 35 maximumscore 2	et saepe in tumulis sine corpore nomina legi. als vaak / én ik heb vaak (de) namen gelezen op/bij grafheuvels/gedenktekens zonder lichaam/lichamen Niet fout rekenen: et en tumulis en/of nomina vertaald als enkelvoud lego elke andere betekenis dan 'lezen' of een synoniem daarvan <i>De woorden 'Neve tuum fallax animum fiducia tangat, quod' zijn voorvertaald.</i>	1 0

Vraag	Antwoord	Scores
36	Kolon 36 maximumscore 2 socer Hippotades tibi sit, je de zoon van Hippotes als schoonvader hebt / de zoon van Hippotes je schoonvader is / de zoon van Hippotes voor jou de schoonvader is Niet fout rekenen: Hippotades Aeolus	
37	Kolon 37 maximumscore 2 qui carcere fortes contineat ventos, die de sterke/machtige winden in zijn/hun/een gevangenis houdt/vasthoudt/bijeenhoudt/insluit	
38	Kolon 38 maximumscore 1 et, (kolon 39), aequora placet. en de golven glad maakt / kalmeert	
39	Kolon 39 maximumscore 1 cum velit (telkens) wanneer hij wil Niet fout rekenen: cum omdat	
40	Kolon 40 maximumscore 2 Cum semel (kolon 41) tenuerunt aequora venti, Zodra/Wanneer de winden de golven eenmaal bereikt hebben Niet fout rekenen: semel verbonden met kolon 41 Cum elke andere betekenis dan 'Zodra/Wanneer' of een synoniem daarvan	0
41	Kolon 41 maximumscore 1 emissi (nadat/als ze) vrijgelaten (zijn) Niet fout rekenen: emissi attributief vertaald bij venti (kolon 40)	

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 42 42 maximumscore 1	nil illis vetitum est, is hun niets verboden Niet fout rekenen: is er voor hen geen (enkel) verbod / wordt hun niets verboden illis door hen	0
Kolon 43 43 maximumscore 1	incommendataque tellus omnis en is de aarde helemaal / en is de gehele aarde (aan hen) prijsgegeven Niet fout rekenen: tellus omnis elk land/gebied	
Kolon 44 44 maximumscore 1	et omne fretum est; en is de zee helemaal / en is de gehele zee (aan hen) prijsgegeven Niet fout rekenen: omne fretum elke zee(engte)	
Kolon 45 45 maximumscore 2	caeli quoque nubila vexant (en) ze / de winden bewegen ook de wolken van/in de hemel hevig / teisteren ook de wolken van/in de hemel Niet fout rekenen: caeli vertaald als onderwerp van vexant nubila vertaald als nominativus	0
Kolon 46 46 maximumscore 2	excutiuntque feris rutilos concursibus ignes. en met wilde/harde botsingen smijten ze goudgeel/roodachtig vuur / goudgele/roodachtige vuren/bliksem(s) omlaag Niet fout rekenen: caeli (kolon 45) opgevat als onderwerp van excutiunt	
Kolon 47 47 maximumscore 1	Quo magis hos novi Hoe beter ik hen ken / heb leren kennen	

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 48	
48	maximumscore 1 — nam novi want ik ken hen / heb hen leren kennen	
	Kolon 49	
49	maximumscore 2 et saepe paterna parva domo vidi — en als (klein) meisje / toen ik klein was, heb ik hen vaak gezien in het huis van mijn vader	
	Niet fout rekenen: paterna vaderlijk Niet fout rekenen: paterna domo als bijvoeglijke bepaling bij parva vertaald vidi niet vertaald als eerste persoon enkelvoud	0
	Kolon 50	
50	maximumscore 2 magis hos reor esse timendos. des te meer meen ik dat ze te vrezen / verschrikkelijk zijn / dat ze gevreesd moeten worden.	
	hos esse timendos dat er gevreesd moet worden	0

Bronvermeldingen

vraag 13	Afke van der Toolen, De Romeinse keizer Augustus, in: Historisch Nieuwsblad 3/2011 (www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/27339/de-romeinse-keizer-augustus.html, bekeken op 7 november 2018)
tekst 1	Ovidius, Metamorphoses 8.664-697
tekst 2	Ovidius, Tristia 4.10.55-100
tekst 3	Ovidius, Metamorphoses 11.421-441